

Видання Прикарпатського національного
університету імені В. Стефаника

жовтень - 2007

УНІВЕРСИТЕТ

Прикарпатському національному
15 років!

А нам уже 15!

В прекрасний жовтневий день на площі біля пам'ятника Василю Стефанику зібралось чимало людей. У повітрі витає запах свята. Прикарпатському національному університету виповнилось п'ятнадцять! Святкування з цієї нагоди розпочалось виступом музичного гурту «Гуцул-бенд». Згодом естафету перейняв ректор Прикарпатського національного університету, член-кореспондент НАНУ, професор Богдан Костянтинович Остафійчук, який звернувся до присутніх із кількахвилинною промовою: «Час – невлонима річ! Хвилини, години, дні, місяці... Ось так проминають роки. Озираєшся, а позаду вже п'ятнадцять літ...». Богдан Костянтинович привітав усіх присутніх зі святом, коротко розповів про досягнення, перспективи вищого навчального закладу та проблеми, які на сьогодні доводиться вирішувати керівництву Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника.

Участь у святкуванні взяли не тільки студенти та викладацький склад ВНЗ, а також багато гостей, зокрема, представники Православної та Греко-Католицької церков, які помолились за Університет і виступили з вітальним словом. Поруч із представниками духовництва були присутні також і ректор Ужгородського національного університету Вегеш М.М., заступник голови Івано-Франківської ОДА Б.Борович, ректор Івано-Франківського національного технічного університету Є.Крижанівський. Зачитано ряд вітальних телеграм, зокрема, від Генерального

Консульства Російської Федерації у Львові, Дмитра Павличка, голови Пласту Б.Гаврилишина, науково-викладацького складу Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича, які, на жаль, у зв'язку з непередбачуваними обставинами, не змогли особисто відвідати святкування.

Після завершення урочистої частини свята всіх запросили перейти до вестибюля актовій зали, де їхній увазі було запропоновано виставку

доктор університету" та "Почесний професор університету". Цими відзнаками були нагороджені М.М.Вегеш, ректор Ужгородського національного університету; Б.Й.Пташник, завідувач відділу математичної фізики Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України («Почесні доктори університету»), доктора філософських наук С.М.Возняка та вже покійного Заслуженого художника України, доктора мистецтвознавства М.П. Фіголя («Почесні професори університету»). Поруч із цим не оминули увагою і відмінну роботу ряду викладачів та працівників університету, яким вручали грамоти Обласної державної адміністрації, Обласної ради, Нагрудні знаки "Відмінник освіти України" та грошові премії. З нагоди свята – 15-річчя Прикарпатського національного університету виголосили вітальне слово надали також і колишнім його ректорам - Устенку Олександровичу (1967-1980 р.р.) та проф. Кононенку Віталію Івановичу (1986-2005 р.р.), які у своїх промовах зробили порівняльний екскурс у минуле – в часи існування Педагогічного інституту.

Урочистості підсумував святковий концерт, що відбувся за участі мистецьких і художніх колективів університету.

Після завершення урочистої церемонії з дня заснування Прикарпатського національного університету відбувся Осінній бал, який відвідали всі бажаючі.

творів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва студентів і викладачів Інституту мистецтв університету. Задовольнивши свої естетичні смаки, учасники свята попрямували на засідання «Вченої Ради» Прикарпатського університету імені В.Стефаника, яку традиційно розпочав ректор. До кульмінаційних та найбільш цікавих моментів даного дійства можна віднести вручення дипломів "Почесний

Шановні працівники Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника!

У цей радісний і надзвичайно важливий день вітаю вас із 15-літнім ювілеєм вашого вищого навчального закладу. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника – перший університет класичного зразка, відкритий у річницю незалежності України. Але за плечима молодого навчального закладу вже було понад сорок років його попередника і фундатора – Івано-Франківського Педагогічного інституту. За короткий час існування новий університет зріс у провідний центр науки, культури і освіти Прикарпаття. На базі університету функціонує магістратура, аспірантура. Створено сучасну матеріально-технічну базу. Сьогодні університет має все для підготовки висококваліфікованих фахівців. Новий навчальний рік – це нові сподівання, задуми, звершення. Я глибоко впевнений, що в нелегких умовах ви сумлінно виконаєте свій професійний обов'язок з підготовки висококваліфікованих кадрів – викладачів. Саме учительство з його знаннями, досвідом, інтелектуальним та моральним потенціалом, здатне найбільшою мірою виражати свідомість народу, берегти його історичну пам'ять, усвідомлювати нерозв'язані проблеми. Багато ще потрібно зробити для утвердження в суспільстві

пріоритетності освіти. Вирішення цієї проблеми залежить від особистого внеску кожного з вас. Сподіваюся, що новий рубіж стане початком нових перспектив, сміливих рішень та плідної співпраці, розвитку компетентності і вдосконалення професіоналізму.

Шановні студенти! Перед вами відкриті двері у світ незвіданого. Виявляйте наполегливість, активність в оволодінні основами знань – це стане в наслідок майбутнього надійною запорукою невпинного поступу України на шляху державного і суспільного розвитку. Лише спільними зусиллями ми подолаємо всі негаразди і перешкоди, успішно розв'яжемо всі професійні та соціально-економічні проблеми. Сердечно вітаю усіх вас з Днем університету! Нехай Ваша наполеглива, корисна праця дарує невичерпну енергію, натхнення. Зичу міцного здоров'я, святкового настрою, благополуччя, успіхів у праці і навчанні, оптимізму та впевненості у кращому майбутньому України.

Віктор Анушкевичус,
міський голова Івано-Франківська

УКАЗ
Президента України
ПРО СТВОРЕННЯ ПРИКАРПАТСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

З метою дальшого піднесення рівня вищої освіти та забезпечення розвитку вузівської науки, зміцнення навчальної бази і розширення можливостей підготовки висококваліфікованих кадрів для народного господарства України постановляю:

утворити Прикарпатський університет на базі Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаніка.

Президент України Л. КРАВЧУК.
м. Київ, 26 серпня 1992 р.

26 серпня 1992 року Указом Президента України на базі Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаніка створено Прикарпатський університет. У цьому році на семи факультетах за 20 спеціальностями навчалося 6200 студентів. Навчально-виховну та наукову роботу вели 337 викладачів, з них 16 докторів наук, професорів, 121 кандидат наук, доцент.

- При історичному факультеті відкрито юридичне відділення за спеціальністю "Правознавство".

- Створено економічний факультет;
- відкрито науково-методичний центр "Українська етнопедagogіка і народознавство" АПН України і Прикарпатського університету імені Василя Стефаніка;
- на філологічному факультеті відкрито кафедру слов'янських мов і світової літератури.

- Відкрито відділ регіональних проблем Інституту політичних та етнопонаціональних досліджень НАН України та Прикарпатського університету імені В. Стефаніка, тепер Науковий центр досліджень українського національного визвольного руху Інституту політичних та етнопонаціональних досліджень НАН України та Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка;
- відкрито юридичний факультет.

- Відкрито філософський факультет;
- на території університету 20 січня відкрито пам'ятник Василеві Стефаніку;
- факультет підвищення кваліфікації організаторів народної освіти західних областей України реорганізовано у факультет підвищення кваліфікації і перепідготовки педагогічних кадрів.

- Відкрито Науково-дослідний інститут українознавства;
- на юридичному факультеті відкрито кафедри цивільного права і процесу та кримінального права і процесу.

- Відкрито факультет фізичної культури і спорту;
- відкрито Гуманітарний інститут;
- відкрито Юридичний коледж університету;
- закладено Ботанічний сад.

1998 рік

- Відкрито Мукачівський інститут;
- відкрито факультет економіки, права і дизайну у м. Калущі;
- відкрито Рахівське відділення педагогічного факультету університету.

- Університет отримав четвертий найвищий рівень акредитації;
- створено Фізико-хімічний інститут;
- відкрито Коломийський інститут університету;
- відкрито педагогічний коледж університету в м. Коломия;
- відкрито відділення університету в м. Долина.

2001 рік

- Відкрито Педагогічний інститут;
- відкрито Інститут культури і мистецтва, тепер Інститут мистецтв.

2002 рік

- Юридичний факультет реорганізовано в інститут.

- Створено Інститут туризму і менеджменту;
- на базі фізичного і природничого факультетів відкрито Інститут природничих наук.

- Прикарпатському університету імені В. Стефаніка присвоєно статус національного.

2005 рік

- На базі філологічного факультету та романо-германської філології створено Філологічний інститут.
- розпочав роботу Інститут історії та політології.

Нині у складі Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка 14 навчальних інститутів та факультетів, 28 наукових структур, 3 коледжі, 75 кафедр, 52 спеціальності, 782 штатних викладачів, 65 докторів, професорів, 427 кандидатів наук, 19919 студентів (11,652 – денна форма навчання, 8154 – заочна, 113 – екстернатна).

Починаючи з цього номера газети, редакція друкуватиме відомості про здобутки всіх підрозділів університету

Педагогічний інститут

**Якби не було вчителя,
То не було б, напевно,
Ні поета, ні мислителя,
Ні Шекспіра,
ні Коперника,
І понині, напевне,
Якби б не було учителя,
Не відкритими
залишилися
Береги Америки...**

**Любов Прокопів,
к.пед.н., доцент,
заступник директора
Педагогічного інституту**

XXI століття спонукає кожного до розуміння того, що могутньою рушійною силою інтелектуального, духовного та економічного зростання держави є високоякісна освіта, гарантом якої є вчитель, його професіоналізм, фаховість, любов до дітей. Це особливо актуально напередодні святкування Дня працівника освіти України і річниці від Дня народження університету. На вчителя покладено вкрай важливу місію – плекати освітянські таланти, пробуджувати у кожного любов до дітей, людинолюбство, повагу до своєї нації, держави.

Саме тому кожен поважуючий себе педагог знає шлях свого становлення і зростання. Витоки нинішнього Педагогічного інституту починаються з далекого 1959 року, коли в Україні відчувалася нестача педагогічних кадрів, особливо початкової ланки освіти. У Івано-Франківському педагогічному відкрився в цей час факультет педагогіки і методики початкової освіти, деканом якого став кандидат філологічних наук В.Т. Воробйов. Цікавим фактом є те, що на факультеті існувала лише одна кафедра педагогіки і методики початкової освіти, де працювали всього 6 чоловік. І навчалось тут 50 студентів.

Не легко було розпочинати. Керівниками факультету (деканами)

педфаку у різні роки були А.І. Чорний, М.Г. Стельмахович, Б.І. Скомороский, О.С. Рега та ін.

Майже за п'ять десятиліть добра слава про діяльність факультету та інституту набула поширення в Україні та за її межами. Впродовж усього цього часу науково-педагогічні кадри працювали над розвитком вітчизняної освіти, утверджували та виховували не одне покоління вчителів. Чимало студентів пишуться тим, що навчалися у першого доктора педагогічних наук на Прикарпатті С.Д. Бабишина, який досліджував історію освіти в Київській Русі. Відомими на всю Україну стали доктори педагогічних наук, професори, академіки АПН України М.Г. Стельмахович (пройшов шлях від шкільного вчителя до декана факультету, автор понад 300 наукових праць з проблем народної педагогіки, українознавства, теорії і практики національного виховання; з 1994 р. був головою першої у Прикарпатському університеті спеціалізованої вченої ради зі спеціальності 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки», за час роботи якої захистилося більш як 20 кандидатських дисертацій) та Б.М.Ступарик (коло наукових інтересів – утвердження ідеї національної школи та національного виховання, автор 230 наукових праць, під його науковим керівництвом захищено 7 докторських та 20 кандидатських дисертацій).

Учні з подякою згадують і викладачів педагогічного факультету: Р.Адаменко, Л.Батюка, С.Домбровського, Л. Кіліченко, Р. Коцковича, Р. Скульського. Тут працювали відомі сьогодні науковці інших інститутів, факультетів нашого університету, кандидати та доктори наук Б. Грицуляк, Т.Дем'янів, В. Буняк, М. Романюк, В. Сельський, М. Сливоцький та ін.

Від часу першого набору студентів ліцензовані обсяги прийому зросли в 11 разів. Усього за роки існування факультету підготовлено понад 15 тисяч висококваліфікованих фахівців-педагогів. Освітній рейтинг учителів початкових класів Івано-Франківщини – випускників університету – один із найвищих в Україні.

Сьогодні Педагогічний інститут – структурна одиниця Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, є багатопрофільним навчальним, науково-педагогічним та культурно освітнім центром в Україні та за її межами. Головною метою викладацько-професорського складу інституту є навчання і виховання молоді інтелектуально і духовно багаті людиною, національно свідомою і професійно компетентною особистістю.

У структурі Педагогічного інституту діють дев'ять кафедр: географії і природознавства, математики і природничих дисциплін початкової освіти, мистецьких дисциплін, педагогіки імені Б. Ступарика, психології, соціальної педагогіки, теорії і методики дошкільної освіти, теорії та методики початкової освіти, філології і методики початкової освіти. Навчально-виховний процес забезпечують 5 докторів наук, понад 60 кандидатів наук, доцентів. Першочергове завдання кафедр Педагогічного інституту – наукова діяльність професорсько-викладацького складу. Дослідження стосуються багатьох актуальних проблем навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку, методики викладання української мови та математики у початковій школі, дидактичних особливостей розвитку молодших школярів, формування особистості учнів початкової школи, оновлення змісту освіти згідно з Державним стандартом загальної початкової освіти тощо. Викладачі є авторами наукових статей, що друкуються у фахових виданнях України і зарубіжжя; про результати своїх досліджень доповідають на Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях.

В інституті діє аспірантура, докторантура, спеціалізована вчена рада (голова – доктор педагогічних

наук, професор Т.К.Завгородня) із захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидатів педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01-загальна педагогіка та історія педагогіки. За час її функціонування підготовлено понад 70 кандидатів наук.

Навчально-виховну і науково-дослідну роботу на спеціальностях інституту здійснюють 5 докторів наук, 60 кандидатів наук. В інституті діє аспірантура зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, в якій навчаються 28 обдарованих молодих науковців.

Відомими є наукові проекти викладачів кафедр. Зокрема, кафедра теорії та методики початкової освіти працює над науковою темою «Розвиток учнів молодших класів в умовах гірського середовища». Очолює роботу кандидат педагогічних наук, професор В.Хрущ.

Кафедра педагогіки імені Б. Ступарика здійснює дослідження проблеми «Розвиток теорії та практики національної освіти і виховання в Галичині», «Історико-педагогічні проблеми навчання і виховання у системі неперервної освіти» (керівник-доктор педагогічних наук, професор Т.Завгородня).

Кафедрою теорії і методики дошкільної освіти розроблена і впроваджується наукова тема „Підготовка майбутніх педагогів до виховної роботи в умовах європейської інтеграції” (керівник - доктор педагогічних наук, професор Н.Лисенко). Кафедра мистецьких дисциплін зосереджує свою увагу на науково-методичному вдосконаленні навчання і виховання молодших школярів у процесі інтеграції різних видів мистецької діяльності (керівник - кандидат педагогічних наук, доцент М. Вовк).

Цікавими є розробки викладачів кафедри географії і природознавства, які досліджують стихійні процеси в Українських Карпатах (керівник-кандидат сільськогосподарських наук, доцент В. Олійник). Викладачі кафедри соціальної педагогіки працюють над колективними темами «Викладання соціальної педагогіки у вищій школі» та «Родинне виховання: соціально-педагогічний аспект» (керівники – кандидат педагогічних наук, професор Б.І. Ковбас, кандидат педагогічних наук, доцент В.Костів).

Доречним тут є згадати про напрацювання викладачів кафедри психології. Новостворені кафедри інституту розпочали наукові напрацювання в напрямку вдосконалення особистісних якостей молодших школярів (керівники - доктор педагогічних наук, професор Н.Луцант, доктор педагогічних наук, професор Т. Котик).

Інститут щороку видає науковий педагогічний вісник, журнал «Гірська школа», студентський часопис «Педагогічний бульвар», «Інформаційні тематичні збірники кафедри педагогіки» та ін., в яких публікують свої наукові здобутки не лише викладачі, а й студенти. На належному рівні в інституті представлена студентська науково-дослідна робота. Наші студенти чудово зарекомендували себе на Всеукраїнських наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Зокрема, 2007 року дипломантом III туру Всеукраїнської олімпіади з педагогіки стала Т.Радьо, яка здобула загальне четверте місце. На Всеукраїнському конкурсі відзначено дипломантами студентські наукові роботи І. Мартинів (ІНМ5) М. Білорусевич (ІНА-4) друге місце отримала І.Антонів. Цікавою і різноманітною є виховна робота студентів, головною метою якої є набуття соціального досвіду та успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури та формування особистісних рис громадян української держави. Педагогічний колектив інституту виступає ініціатором й організатором різноманітних виховних заходів. В інституті розгорнута ціла система роботи зі студентами в позааудиторний час. Створені і працюють гуртки, клуби, студентське об'єднання за інтересами. Активними помічниками в організації роботи Педагогічного інституту виступають органи студентського самоврядування. Студентська рада, старостат, профспілковий комітет захищають права та інтереси студентства, здійснюють співробітництво з дирекцією стосовно контролю за навчальною діяльністю студентів. Особливою популярністю в інституті користуються різноматичні диспути, зустрічі з цікавими людьми, студентські вечори відпочинку, святкові концерти, підготовлені студентами, Шевченківські вечори, вечори поезії, Андріївські вечорниці, вертепи, студентські фестивалі KBK, загальноуніверситетські свята. Велику аудиторію учасників і глядачів збирає представлення першокурсників „Посвята у професію”. Куратори груп організують для студентів туристичні поїздки. Особливо цікавими та пізнавальними були поїздки до музею-садиби Івана Франка у Нагуєвичах, у Київ, Гошівський, Почаївський монастирі, заповідник-урочище „Скали Довбуша” та Синевірське озеро, Олеський замок, Манявський скит, Яремче, сходження на Говерлу тощо. Ці та інші заходи сприяють різноманітному вихованню студентів, формують у них почуття гуманізму, національну свідомість,

готують до роботи в національній школі.

Традиційними стали благодійні акції милосердя в реабілітаційному центрі, геріатричному пансіонаті, дитячому притулку, проведені за ініціативою студентів, які навчаються на спеціальності “Соціальна педагогіка”. Ось уже впродовж 5 років вони влаштовують акції милосердя для дітей, що перебувають у дитячих притулках, опікуються людьми похилого віку. Завдяки спільним зусиллям дирекції інституту та студентського самоврядування Педагогічний інститут закономірно впродовж останніх років отримує гран-прі у загальноуніверситетських оглядах художньої самодіяльності. Наш інститут готує фахівців із таких спеціальностей:

- дошкільне виховання;
- дошкільне виховання і початкове навчання;
- дошкільне виховання, дефектологія і логопедія;
- початкове навчання;
- початкове навчання і англійська мова та література;
- початкове навчання і практична психологія;
- початкове навчання і музика;
- початкове навчання і хореографія ;
- початкове навчання та інформатика;
- соціальна педагогіка;
- соціальна педагогіка і практична психологія – III рівень акредитації;
- географія і краєзнавчо-туристична робота;
- географія і біологія.

Форма навчання - денна, заочна, екстернат. Педагогічний факультет вже має свою історію. Маємо підстави сподіватися, що прийде наше покоління молодих людей навчатимуть та виховуватимуть гарні, всебічно розвинені фахівці європейського рівня. **Віримо, що лише справжнім і надійним вчителем школа стоїть! Тож запрошуємо до нашого інституту!**

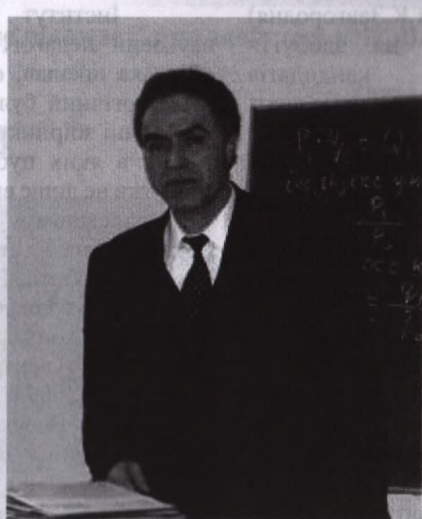
Економічний факультет, створений 1993 року, є одним з наймолодших у Прикарпатському національному університеті імені В. Стефаника, проте вже має усталені традиції актуалізувати навчальний процес із врахуванням потреб життя і розвитку науки. Спочатку на факультеті здійснювались підготовка фахівців із двох класичних спеціальностей – «Фінанси» та «Облік і аудит». З 1998 року почалась підготовка спеціалістів-маркетологів. Випускники цих спеціальностей працюють у фінансових структурах, банківсько-кредитних установах, економістами з кредитування, грошового обігу, валютних фондів, депозитних та інвестиційних операцій; бухгалтерами-економістами в установах, організаціях, на підприємствах та фірмах різних форм власності, в обласних фінансових управліннях та районних відділах консультантами з маркетингу, заступниками керівників фірм та організацій з питань збуту товарів та послуг; на керівних посадах в управліннях економіки, обласних, міських та районних держадміністраціях.

Відкриття 2001 року підготовки спеціалістів за спеціальностями «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент організації»

організації, які бажать успішно функціонувати в умовах ринкової економіки.

На факультеті вже кілька років діє набір у магістратуру на спеціальності «Фінанси» та «Облік і аудит» на стаціонарну форму навчання. У цьому році здійснено набір на заочну форму.

Навчально-виховну, науково-дослідну роботу із 1300 студентами стаціонару та понад 7 сотнями студентів заочного відділення здійснюють 5 професорів: д.е.н. Романюк М.Д. – декан факультету, зав. кафедри теоретичної та прикладної економіки, д.е.н. Баланюк І.Ф. – зав. кафедри обліку і аудиту, д.е.н. Благун І.С. – зав. кафедри економічної кібернетики, д.е.н. Ткачук І.Г. – зав. кафедри фінансів, к.е.н. Мойсеєнко В.І. – зав. кафедри менеджменту і маркетингу; 43 доценти, кандидати наук. Довикладацької роботи залучені керівники та працівники провідних фінансово-

кредитних установ і органів самоврядування. На факультеті діє аспірантура за чотирма спеціальностями, в якій навчаються учні наукових шкіл професорів Баланюка І.Ф., Благун І.С., Ткачук І.Г., Романюка М.Д. Щорічно на факультеті проводяться науково-практичні конференції всеукраїнського та міжнародних рівнів. Здійснюється випуск збірників наукових праць, які ВАКом України визнані фаховими виданнями: «Вісник Прикарпатського університету. Серія Економіка» (гол. редактор проф. Романюк М.Д.), «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону» (гол. редактор проф. Ткачук І.Г.), «Моделювання регіональної економіки» (гол. редактор проф. Благун І.С.). Провідні науковці та викладачі факультету є авторами значної кількості монографій, підручників та навчальних посібників. Свій поступ у майбутнє економічний факультет здійснює на ґрунті стратегічного плану розвитку університету на період до 2008 року. Навчальною потребою факультету є створення докорінно нової матеріально-технічної бази для підготовки фахівців XXI століття. На стадії завершення виготовлення технічної документації для спорудження нового корпусу-красеня на вулиці Шевченка, 82. Відповідно до стратегічного плану економічний факультет прийняв на навчання студентів за Болонським

освітнім процесом, що дало змогу в 2006-2007 р.р. більш як п'ятдесяті студентам побувати на стажуванні та роботі за кордоном: США, Німеччина, Туреччина.

Плідне співробітництво налагоджується з Краківським та Варшавським університетами. Налагоджується стажування викладачів за кордоном, що вимагає посиленого вивчення іноземних мов. Ряд викладачів кафедри менеджменту і маркетингу у 2007-2008 н.р. читають спецкурси з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності англійською мовою.

Достатню увагу керівництво факультету приділяє покращенню соціальних умов життя викладачів, співробітників та студентів. Щомісяця близько 12 студентів, 20 викладачів покращують своє здоров'я в студентському профілакторії «Здоров'я», який обладнаний найсучаснішою медичною технікою вітчизняного та зарубіжного виробництва. Влітку популярним стає сімейний відпочинок у спортивно-оздоровчому комплексі «Смерічка».

Сімейні свята, ювілеї, радісні події в житті колективу – завжди в полі зору профспілкового бюро факультету, яке своєчасно відгукується на ці усталені традиції. Колектив факультету адекватно реагує на всі сучасні виклики життя незалежної України.

Стабільність в державі, її поступ до європейських і світових структур додає бадьорості і оптимізму студентському і професорсько-викладацькому складу економічного факультету, який бачить свій завтрашній день у могутній і процвітаючій державі.

Микола Романюк,
д.е.н., професор, декан економічного факультету

зі спеціалізацією «Менеджмент туристичної індустрії» - дозволило не тільки кваліфіковано розв'язати в регіоні проблему забезпечення туристичної індустрії та готельного господарства професійно підготовленими кадрами, але й відкрило нові можливості використання рекреаційного комплексу Прикарпаття, який визнано стратегічним і економічним ресурсом розвитку та структурної перебудови економіки регіону в цілому.

З 2004 року здійснюється підготовка студентів за спеціальністю «Економічна кібернетика», що дасть змогу задовольнити потреби регіону в економістах-аналітиках, без яких не обходяться жодні підприємства і

практичні конференції всеукраїнського та міжнародних рівнів. Здійснюється випуск збірників наукових праць, які ВАКом України визнані фаховими виданнями: «Вісник Прикарпатського університету. Серія Економіка» (гол. редактор проф. Романюк М.Д.), «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону» (гол. редактор проф. Ткачук І.Г.), «Моделювання регіональної економіки» (гол. редактор проф. Благун І.С.). Провідні науковці та викладачі факультету є авторами значної кількості монографій, підручників та навчальних посібників. Свій поступ у майбутнє економічний факультет здійснює на ґрунті

Фізико-технічний факультет

П'ять років тому фізико-математичний факультет Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника, який функціонував ще від заснування колишнього педагогічного інституту, розділили на два окремі факультети: математичний та фізичний. Останній увійшов до складу Інституту природничих наук, що знаходиться в одному з

комп'ютерними системами, комп'ютерними мережами, глобальними системами тощо. Більшість банківських працівників, які організують роботу банківських систем, я маю на увазі комп'ютерних систем – наші випускники. Це і фірми мобільного зв'язку, фірми телефонного зв'язку, у тому числі і сучасні заклади, які розвиваються, IP-телефонія, тощо. Це й обладнання різного роду мереж, робота з інтернетом, інтернетпровайдер. Наші випускники мають можливість і право там працювати. Ми підготували для них відповідне навчальне виробництво. Університет закуповує комплектуючі і ми, не здійснюючи якоїсь комерційної діяльності, не продаючи продукції, виробляємо її і

укомплектуємо цим продуктом наші навчальні комп'ютерні лабораторії. Тоді, звичайно, при введенні нових спеціальностей ми зможемо готувати більш вузьких спеціалістів саме для таких напрямків. Зараз будемо інтенсивно в цих галузях готувати свій кадровий склад, бо традиційно наш університет забезпечував себе своїми кадрами, яких ми самі вчимо, направляємо в аспірантуру й інші заклади або відкриваємо відповідні аспірантурні спеціальності у себе. У нас на факультеті працює аспірантура та докторантура. Кількість докторантів постійно збільшується. За кадровим складом серед усіх факультетів і підрозділів, напевно, фізико-технічний факультет за процентним відношенням стоїть найвище, оскільки у нас усі викладачі - кандидати і доктори наук.

Грунтовно вивчивши проблеми викладання фізики в університеті, ми вирішили ввести спеціальність учителя фізики та інформатики з додатковими кваліфікаціями. На базі університету часто проводяться семінари з вчителями фізики, і ми, таким чином, вивчасмо стан справ викладання цього предмету.

У нас вже традиційно працює очно-заочна школа юного фізика. У чому полягає зміст цієї роботи? До речі, в цьому році ми відкрили філії цієї очно-заочної школи в місті Верховина і в селищі міського типу Солотвино Богородчанського району для того, щоб задіяти в них талановитих дітей із відповідних регіонів. Будемо продовжувати таку практику і відкривати подібні школи, залучати туди дітей. Школа в нас працює з вересня. Ми набираємо дітей зі шкіл області, вони виконують домашні контрольні роботи протягом навчального року. До речі, ми ввели консультації не тільки з фізики, але й з математики. Намагаємся, щоб ці консультації проводили викладачі, які читають відповідні курси, наприклад з розділу «механіка» – викладач, який читає курс «механіка», з оптики – теж викладач, що має справу з оптикою безпосередньо. Це робиться для того, щоб діти відчували потенціал викладачів та інший підхід, ніж у школі, до викладу матеріалу, до розв'язування задач. У середині квітня, на початку травня проводимо підсумкову контрольну роботу для випускників. За результатами підсумкової роботи ми рекомендуємо випускників до університету, це є закладено в правилах прийому в положенні про цю школу. Ми рекомендуємо випускників очно-заочної школи до вступу навіть на державну форму навчання. Приблизно тридцять відсотків державних місць ми заповнюємо випускниками цієї очно-заочної школи. Отже, якщо теперішні десятикласники забажають, то можуть у квітні, травні, при добре виконаних

колишніх приміщень радіозаводу. Та ця оор навчального року відбулась нова реорганізація факультету і він знову ввійшов безпосередньо до структури університету, та отримав сучаснішу назву - фізико-технічний. Про зміни, які відбулись на факультеті, розповідає кандидат фізико-математичних наук, доцент, декан факультету Іван Гасюк.

Справа в тому, що така структура, як Природничий інститут існує недавно і його організація була викликана проблемами навчальних корпусів, проблемами спільного навчання студентів усіх природничих напрямків. Ми залишили за собою право і можливості викладати фізичні предмети на спеціальностях у біологів та на інших природничих дисциплінах. Зараз існуємо як окремий факультет у адміністративному навчальному корпусі на вул. Шевченка, 57.

Поки що ми працюємо за двома напрямками освіти. Це є напрямок «Фізика» і спеціальність «Фізик. Викладач фізики». У напрямку «Технічна освіта» вже йдуть процеси відповідного оформлення документації, ліцензування на відкриття спеціальностей, пов'язаних з телекомунікаціями і спеціальностями, пов'язаними з комп'ютерними мережами. Чим викликано це? Це викликано кількома факторами: в першу чергу наші студенти-радіофізики працевлаштовуються, в основному, у місті Івано-Франківськ, у районних центрах, у закладах і на підприємствах, які мають справу із зв'язком, телекомунікаціями,

контрольних завдань, стати студентами.

Ми плідно співпрацюємо з відповідними факультетами інших вищих навчальних закладів. І Чернівецький університет, один Львівський, і наш - ведуть підготовку на рівні

продовження на ст. 8

Вчитель! Хто він?

університетської освіти, відповідно до університетських програм. Якщо брати до уваги кількість студентів, що навчаються, то, звичайно, переваги Львівського фізичного факультету чи Чернівецького є очевидними, бо в нас кількість студентів невелика. Але це створює свого роду і якусь домашню атмосферу навчання, спілкування студентів із викладачами. У нас є можливість кожному студенту, починаючи вже навіть з першого курсу, а деяким – з другого курсу, працювати безпосередньо з викладачем-науковцем у наукових лабораторіях, чи займатися якимись теоретичними проблемами фізики.

Хочу сказати, що за сприянням нашого ректора - члена-кореспондента НАНУ, доктора фізико-математичних наук, професора Богдана Остафійчука зараз фізична спеціальність не тільки в університеті, але й у місті набуває зовсім нового якісного значення. Тут працює лабораторія гамма-резонансної спектроскопії, або мезбаурської спектроскопії. Кожен рік на переобладнання цієї лабораторії та її підтримку в доброму стані ми одержуємо певну суму коштів. Крім цього, працює Фізико-хімічний інститут, де теж ведуться наукові дослідження. Інститутом видається серйозний науковий журнал, який набуває все більшої популярності в Україні. На його сторінках друкуються не тільки вчені України, а й вчені практично всього світу. Ми маємо справу з різними способами фінансування наукової діяльності, адже наука тепер не фінансується як така. Фінансуються певні проекти, що мають якесь практичне чи фундаментальне значення. Тому університет започаткував роботу з оформлення заявок на такі проекти. Це проекти і вітчизняні, і міжнародні. Наприклад, на факультеті тільки минулого року закінчилась робота над проектом з Українським науково-технологічним центром. Закуповується нове обладнання, оплачується праця викладачів, які працюють на цьому проекті, відповідним є й матеріальне заохочення. Крім того, виконуються роботи з дисертаційних досліджень. Маємо таку традицію, що кращих студентів, які займаються науковими дослідженнями, ми, починаючи вже зі старших курсів, приймаємо на роботу на наукові теми, наукові проекти і відповідно платимо невеличкі, але зарплати, які є достатньо вагомим додатком до стипендії.

Іван Гасюк,
к.ф.м.н., доцент, декан фізико-технічного факультету

Вчитель—одне з тих слів, які озиваються теплотою в нашому серці, коли доводиться його чути. Це людина, яка вклала в нас не тільки знання, а й власну душу, доброту і досвід, часом зовсім непростого життя.

Вчителька—це ж бо друга мати, що виховує дітей, наставляє на праведний шлях і відпускає з болем у серці і сльозами на очах, коли приходить час, коли діти стають дорослішими, але завжди рада нас бачити, дати пораду, незважаючи на те, що ми

вже давно
ступили на
дорослу стежку життя.

Недарма ж стільки віршів і пісень присвячено цим людям - учителям, адже вчитель - це не просто професія, це покликання, це голос серця. Але чомусь найчастіше вимальовується в уяві образ літньої жінки із сивим волоссям і теплими руками. Це є досить хибне твердження. Так, безумовно, є й старенькі вчительки, які все своє життя присвятили навчанню й вихованню дітей, але ж скільки молодих вчителів, які з ентузіазмом йдуть в цю професію, розуміючи скільки зусиль потрібно докладати кожного дня, скільки сил забирає ця робота. І вони свідомо обирають учителювання. Адже так хочеться йти за голосом свого серця.

Без них, учителів, багато хто з нас не добився б у житті того, що маємо. Саме вони допомагають будувати нам світогляд, закладають у нас той стрижень, без якого, мабуть, не могли б бути побудовані наші життєві принципи, переконання. Їхні розумні слова, настанови залишаються в нашій душі і свідомості. Ми проносимо їх через усе життя.

Як часто згадую свою вчительку Гаврилів Марію Петрівну. Це

надзвичайна людина, якій я буду вдячна все життя за те, що прищепила мені любов до літератури, допомогла зрозуміти, що це значно більше, аніж просто слова на папері, це душа письменника, поета, його внутрішній світ. Це мистецтво вміння висловити те, що всередині, не боячись здатись читачам смішним. Література—мужність бути собою, музика душі, яку бережуть книги.

Згадуючи, як вона розповідала нам вірші, як із захопленням говорила про той чи інший твір, у мене на обличчі з'являється усмішка, а в серці - велика вдячність і ніжність до цієї жінки. Вона допомогла мені знайти себе. А це є великим даром — допомагати

ще несформованим особистостям відшукати своє справжнє „Я” в цьому непростому світі.

З її уст слова Ліни Костенко звучали як мелодія, наповнена емоціями, як мелодія, в якій живе частинка її творця. „Поезія—це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі”. Саме ці слова супроводжують мене по житті. А відкрила мені їх моя вчителька.

Учителі виконують дуже важливу місію, і, можливо, часто навіть не здогадуються, яке велике значення їх в нашому житті. Без них ми б не змогли отримати вищу освіту. Без них я б не мала честі вчитись зараз в одному із кращих вищих навчальних закладів України—Прикарпатському національному університеті. І який, завдячуючи їм же, нашим наставникам, але вже університетським, а не шкільним, і ректорату, став таким, як є зараз. Адже рівно 16 років тому він перетворився з педагогічного інституту в національний університет

Дорогі вчителі! Бажаємо Вам терпіння у нелегкій і благородній справі виховання молодого покоління. Велика Вам подяка і низький уклін!

Юлія Гомеляк,
студентка Інституту туризму і менеджменту

Вчителька—це ж бо друга мати,
що виховує дітей, наставляє на
праведний шлях і відпускає
з болем у серці і сльозами на очах.

А Л Ь М А – МАТЕРІ -100!

*О школо рідна ! Ти - як зірка
в небі*

*Серед складних космічних
поєднань.*

*Ми тягемося завжди всі до
тебе,*

*Бо у тобі скарбниця наших
знань.*

Кожен, хто став сімейним, у кого народилися діти, думає побудувати будинок, посадити дерево. Другим домом для дітей є рідна школа, куди йдуть діти навчатися грамоті, жити.

Школа є продовженням коліски тремтливого дитинства, неповторної юності. Школа, як і людина, має свою незмінну біографію, свій навчальний стиль і обличчя.

Такою, однією із найстарших шкіл не лише на Покутті, є Снятинська середня школа ім. В. Стефаника. Вона відкрилась 1907 року як цісарсько-королівська Вища реальна школа, потім була перейменована в гімназію, середню школу, а 1949 року їй присвоєно ім'я письменника Василя Стефаника. У всіх, хто навчався в школі, у цей 100-річний ювілей випала нагода знову відвідати її приміщення, оновлені класи, поспілкуватися зі своїми однокласниками та учасниками урочистостей. Одночасно оглянути і ознайомитися з науковими і творчими роботами учнів та вчителів сьогодення.

Нині в школі працює 64 вчителі, які у повсякденній педагогічній праці розвивають у 623 школярах громадську і творчу активність, самостійність, організаторські здібності, з яких майже 40% навчаються навідмінно. Внаслідок чого школа постійно на районних олімпіадах займає перші місця.

Учень-випускник з гордістю протягом усього життя згадує свою школу, її вчителів, які дали путівку в життя. Бажаними гостями школи є вчителі-ветерани, які віддали життя і знання своїм учням: Євген Шведюк, Фелікса Сав'юк, Ореста Кравець, Раїса Дяченко, Ольга Сисюк і найстарша - Катерина Колісник.

У день святкування неможливо було не згадати і тих, які багато зробили для розвитку навчального процесу школи і відійшли у вічність. Серед них

багаторічний директор школи, відомий поет Григорій Гриш, автор збірок поезій "Ти любов моя", "Сповідь", поеми "Серце Довбуша", ряду поезій, які покладено на музику. А також вчителі Рафаїл Козулькевич, Володимир Гуцуляк, Лідія Барабан, Омелян Стратійчук, Іванна Кучма та інші.

Серед гостей - випускників школи - Ярема Гоян, відомий письменник, лауреат Національної премії ім.Т.Шевченка, директор Київського видавництва "Веселка", Зіновій Куравський - відомий міжнародний дипломат, а зараз викладач Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника.

Вони з вдячністю відзивались на адресу директора школи, заслуженого вчителя України Олени Ворејко, її заступників : Ганни Мохорук, Віктора Романіва, Оксани Дяків, Валентини Ахтемійчук, які щоденною кропіткою працюють з педагогічним колективом підтримують і примножують славні традиції школи ім.В.Стефаника. Висловлювалась щира подяка вчителям, від яких учні одержали перші основи знань, основи того, що з одержанням атестата зрілості та паспорта громадянина Української незалежної держави, влились сім'ю її творців будівничих. Таке не забувається.

Десятки років навчання в класах рідної школи, учнівські здобутки, радощі та невдачі. Нарешті випускний вальс, прощання зі школою, вчителями, проводи на зустріч сходу сонця. І прощай, школо !

Школа вправі пишатися своїми випускниками Василем Касяном, народним художником України, лауреатом національної премії ім.Т.Шевченка, на честь якого в Снятині відкрито художньо-меморіальний музей; Миколою Плав'юком - Президентом Української Народної республіки в екзилі; Зіновієм Буцьком - лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, Почесним енергетиком України, автором 16 рацпропозицій, 40 статей і публікацій; Оленою Гнідан - українським літературознавцем, доктором філологічних наук, авторкою праць про Марка Черемшину, Василя Стефаника, багатьох українознавчих підручників ; Романом Макомелю - заслуженим лікарем України, начальником Головного управління охорони здоров'я Києва; Мирном Лукавецьким - викладачем Львівської консерваторії, заслуженим діячем мистецтв, лауреатом ряду театральних

фестивалів та багатьма, багатьма іншими.

Відзначення столітнього ювілею школи співпало зі святом Різдва і Пресвятої Богородиці. Учасники святкування поклали квіти до підніжжя пам'ятникам Т.Шевченку та В.Стефанику.

Учасники святкування потискали один другому руку, обіймалися, а окремі зі сльозами на очах цілувалися і, звичайно, теплі усмішки, жартівливі спомини.

Куранти міської ратуші сповістили 12 годину, всі йшли у районний будинок культури. Це не лише випускники школи, а й гості з Києва, Івано-Франківська, Львова, Тернополя, навколишніх сіл району.

Багато святоково одягнутих людей і всміхнені учні, до яких звертаються священослужителі Михайло Марусяк та Теодор Оробець.

З великою святочною промовою виступила багаторічна директор школи Олена Борејко, яка розповіла про історію школи, її засновників, назвала імена багатьох вчителів, які працювали і працюють у школі, її випускників.

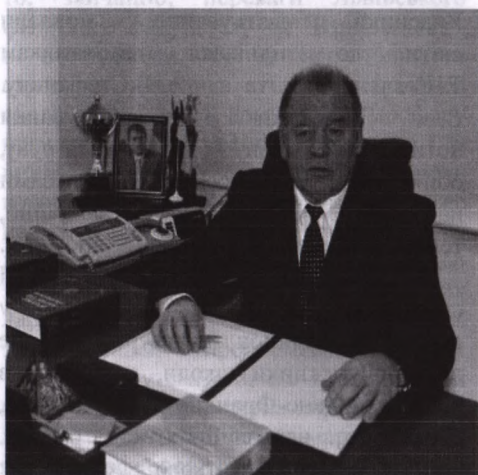
З нагоди великого ювілейного свята вчителів та учнів привітали голова райдержадміністрації Роман Білик та голова районної ради Василь Гладій, заступник начальника обласного управління освіти та науки Наталія Філь, поет Мирослав Попадюк, начальник районного управління освіти Василь Мельничук, викладач Зіновій Куравський, письменник Ярема Гоян.

Багатьом учителям були вручені цінні подарунки та почесні грамоти. Почесті одержали й учні, які успішно навчаються. Опісля відбувся великий концерт.

Присутні із вдячністю відзначили, що все добре, чого вони досягнули в житті, формувалося завдяки сумлінній праці вчителів. Чи не тому кожного року до Снятинської Альма-матері приходять колишні випускники, щоб вкотре поклонитися рідних стінам, де і досі витає дух святості, дух любові до рідної землі, натхненний мудрістю своїх навчителів?! Низький поклон їм за це!

Теофіл ВІНОГРАДНИК,
Член Національної спілки журналістів
України

Юридичний
інститут

Підготовку юристів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника розпочато 1992 року. Наказом Міністерства освіти і науки України від 20 червня 2002 року № 365 шляхом реорганізації створено Юридичний інститут у складі юридичного факультету та юридичного коледжу.

У липні 2000 року рішенням Державної акредитаційної комісії України юридичний факультет університету акредитовано за III освітньо-кваліфікаційним рівнем, а в червні 2003 року – за IV рівнем. Одночасно відкрито магістратуру з ліцензованим обсягом 25 осіб денної і 25 осіб заочної форм навчання.

Нині Інститут готує фахівців-юристів денної, заочної і екстернатної форм навчання освітньо-кваліфікаційних рівнів „бакалавр”, „спеціаліст” і „магістр” як за державним замовленням, так і на платній основі. В Юридичному інституті станом на 1 вересня 2007 року навчається біля півтори тисячі студентів. Тільки 2007 року на навчання до інституту прийнято 260 абітурієнтів (163 – на денну та 98 – на заочну форму навчання).

Директор Юридичного інституту - Заслужений юрист України, академік Академії наук Вищої школи України, доктор юридичних наук, професор Басай Віктор Давидович.

Навчально-виховний процес і наукові дослідження в інституті забезпечують п'ять кафедр: теорії та історії держави і права, цивільного права і процесу, кримінального права і процесу, міжнародного, конституційного та адміністративного права, трудового, екологічного і аграрного права.

Сьогодні на кафедрах Юридичного інституту працює 98 викладачів, з них на постійній основі

– 46. У їх числі три доктори юридичних наук та 28 кандидатів наук, доцентів.

Випускники інституту обіймають посади в судах, органах прокуратури, МВС, СБУ, ДПА, займаються адвокатською та нотаріальною практикою, викладають правові дисципліни у вищих юридичних навчальних закладах, очолюють місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, працюють в апараті Верховної Ради України та Конституційного Суду України, в юридичних службах підприємств, установ і організацій.

Дирекція і професорсько-викладацький склад Юридичного інституту постійно працюють над удосконаленням усього комплексу навчально-виховного процесу, над забезпеченням підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Нагальною потребою часу в Україні стало реформування вищої освіти у відповідності до Болонської декларації 1999 р. Тому серед актуальних завдань, що стоять перед колективом Юридичного інституту, – запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, яка започаткована з 1 вересня 2004 року. Окрім того, важливою ланкою роботи залишається формування духовного світогляду майбутніх правників, виховання їх у руслі загальнолюдських та національних цінностей.

Основним напрямком наукової роботи інституту є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації через аспірантуру, яка існує в інституті з 1997 року.

Сьогодні аспірантура готує спеціалістів з трьох спеціальностей, де навчається понад 50 аспірантів денної і заочної форми навчання. Навчальний процес в аспірантурі забезпечують академіки АПрН України В.В.Луць та М.В.Костицький, доктори юридичних наук, професори В.Д.Басай, О.А.Кириченко, В.В.Костицький, П.Д.Пилипенко, Васильєва В.А., ряд найбільш досвідчених доцентів інституту.

За період існування інституту викладачами та аспірантами захищено три докторських та понад 30 кандидатських дисертацій. Вагомим здобутком у науковій діяльності інституту є видання з 1997 року збірника наукових статей „Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України”, який визнаний фаховим виданням Вищої атестаційної комісії України в галузі юридичних наук (вийшло вже чотирнадцять випусків цього збірника).

Студенти Юридичного інституту беруть активну участь у науковій роботі. В інституті створені і успішно діють 6 студентських наукових гуртків, три студентські проблемні наукові групи. Налагоджена робота студентських наукових семінарів; викладачами проводиться індивідуальна робота з обдарованою молоддю (підготовка до участі в олімпіадах і конкурсах студентських наукових робіт).

Дирекція дбає про дозвілля своїх вихованців, широко залучає їх до участі у спортивному житті інституту. Зокрема, створено викладацьку та студентську волейбольну і футбольну команди, які успішно беруть участь у різноманітних турнірах університету, міста й області.

Структурною одиницею Юридичного інституту є Криміналістичний центр у складі: 1.Криміналістичної лабораторії. 2.Фотолaboratorії. 3.Криміналістичного полігону.

Вісім років тут функціонує юридична клініка, основною метою якої є подолання у навчальному процесі розриву між практичною і теоретичною освітою завдяки розвитку у студентів навичок надання юридичних послуг. Одним із завдань клініки є також надання безкоштовних юридичних послуг малозабезпеченим жителям Івано-Франківської області.

Для здійснення навчального процесу інститут володіє відповідною матеріально-технічною базою. Площа навчально-лабораторних приміщень становить 7500 кв м. Середня площа, яка припадає на одного студента денної форми навчання, перевищує 12 кв. м. Інститут має у своєму розпорядженні три навчальні корпуси. Сучасним технічним обладнанням оснащені фото- та криміналістична лабораторії, комп'ютерний клас на 30 місць. Окреме приміщення має і юридичний коледж, який входить до складу Юридичного інституту.

Дирекція та колектив вищого навчального закладу і надалі серед пріоритетних завдань своєї роботи визначають підготовку через аспірантуру науково-викладацьких кадрів для забезпечення відкриття нових спеціальностей і кафедр, активне впровадження в навчально-науковий процес новітніх інформаційних технологій, турботу про високий науковий потенціал та авторитет інституту, зокрема, продовжуватимуть традицію щорічного проведення різноманітних наукових форумів (конференцій, семінарів, конкурсів наукових робіт) з актуальних проблем права та державотворення, подальше зміцнення та розширення регіональних і міжнародних зв'язків з іншими ВНЗ та науковими установами.

У планах керівництва інституту – розширення напрямків підготовки кадрів в аспірантурі, відкриття спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій, відкриття нових кафедр, зміцнення матеріальної бази (будівництво ще одного навчального корпусу інституту).

Усі напрямки діяльності інституту (як сьогодні, так і в майбутньому) спрямовуються на забезпечення підготовки високопрофесійних фахівців-юристів для потреб не лише Прикарпатського регіону, але й усієї України згідно із сучасними вимогами і станом світової науки.

Віктор Басай,
Заслужений юрист України,
академік Академії наук Вищої школи України,
доктор юридичних наук, професор

Інститут історії і політології

Інститут історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника був створений як історичний факультет у складі Станіславського учительського інституту в березні 1940 року одночасно із заснуванням самого інституту. У повоєнні роки його було реорганізовано в історико-філологічний, а згодом – в історико-педагогічний та історичний факультет.

Докорінні перетворення в діяльності факультету розпочалися 1992 року після реорганізації Івано-Франківського педагогічного інституту в Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. У жовтні 2005 року на базі факультету було створено Інститут історії і політології. Очолює його колишній випускник, доктор історичних наук, доктор філософії, професор, академік Академії наук вищої школи України, заслужений діяч науки і техніки України Микола Кугутяк.

Нині Інститут на основі державних стандартів ступеневої вищої освіти готує бакалаврів, спеціалістів, магістрів за денною, заочною та екстернатною формами навчання. За час існування підготовлено понад 12 тисяч фахівців. Станом на сьогодні в Інституті навчається 913 студентів, з них 607 стаціонарної, 306 заочної форми навчання. З 2000 року в Інституті одночасно із спеціальністю «Історія» розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Політологія». 2006 року здійснено перший набір студентів за спеціальністю «Етнологія», а 2007 року відкрито нову спеціальність «Міжнародні відносини». Забезпечують підготовку фахівців за вказаними спеціальностями 7 кафедр Інституту: етнології і археології (завідувач – доктор історичних наук, професор Кугутяк М. В.), історії України (завідувач – кандидат історичних наук, доцент Райківський І. Я.), всесвітньої історії (завідувач – доктор історичних наук, доцент Жерноклеєв О. С.), історії слов'ян (завідувач – кандидат історичних наук, доцент Комар В. Л.), історіографії і джерелознавства (завідувач – кандидат історичних наук, доцент Марущенко О. В.), політології (завідувач – доктор історичних наук, професор Марчук В. В.), міжнародних відносин (завідувач – кандидат історичних наук, професор Сардачук П. Д.). Відповідно до сучасних вимог кафедри забезпечують викладання нормативних курсів, а також здійснюють спеціалізоване навчання студентів. На сьогоднішній день навчальний процес в Інституті забезпечують 6 докторів наук, професорів, і 45 кандидатів наук, доцентів.

Практичні підготовки майбутніх фахівців підпорядковані навчальні і виробничі практики: істориків та етнологів – археологічна, музейна, архівна, етнографічна, педагогічна в середніх навчальних закладах та в літніх оздоровчих таборах; політологів – у засобах масової інформації, політичних партіях і громадських організаціях, органах державної влади та управління. В Інституті обладнано навчально-

методичні кабінети: історії України, історії українського війська, історії Прикарпаття, історії зарубіжних слов'ян, стародавнього та античного мистецтва, виборчих технологій, мультимедійний кабінет методики викладання історії і політології. У структурі Інституту діє також музей археології Прикарпаття, історико-меморіальний музей Олекси Довбуша, історико-меморіальний музей Степана Бандери, матеріали яких широко використовуються у навчально-виховному процесі. Підготовці висококваліфікованих спеціалістів

колектив Інституту підпорядкував науково-дослідницьку роботу, розробив її концепцію, зорієнтовану на виконання фундаментальних досліджень, держбюджетної та госпдоговірної тематики. З січня 1995 року в Інституті успішно діє Науковий центр дослідження українського національно-визвольного руху Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України та Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (керівник – кандидат історичних наук, доцент Монолатій І. С.). Головним досягненням Центру є публікація колективного наукового дослідження «Західно-Українська Народна Республіка 1918-1923 рр.: історія» та унікального п'ятитомного документального видання, що відображає головні аспекти життя ЗУНР від передумов її виникнення до останніх днів існування. 2005 року в структурі Інституту створено Прикарпатський центр політичних і євроінтеграційних досліджень (керівник – доктор історичних наук, професор Марчук В. В.). Вже тривалий час викладачі та студенти Інституту проводять археологічні дослідження, що здійснюються як власними експедиціями, так й у співпраці з іншими науковими закладами. Об'єктами археологічних досліджень є важливі пам'ятки від епохи мезоліту, трипільської культури до пам'яток Київської Русі і Галицько-Волинського князівства. У травні 2000 року в структурі Інституту створено постійно діючу Галицьку археологічну експедицію Прикарпатського національного університету на чолі з доцентом Томенчуком Б. П. та старшим викладачем Кочкіним І. Т. Упродовж 2006-2007 років наукова етнографічно-археологічна експедиція

«Карпати-Дністер» кафедри етнології і археології під керівництвом професора Кугутяка М. В. здійснила в Карпатах комплексне обстеження гірських масивів. І хоча робота ще далека не завершена, однак уже виявлено ряд цікавих мегалітичних пам'яток, культових за своїм призначенням, що дає підстави говорити про серйозне наукове відкриття вчених Інституту. Науковий потенціал кафедр дає можливість своїми силами вести підготовку та редагувати «Вісник Прикарпатського національного університету (серія «Історія» – 10 випусків, серія «Політологія» – 2 випуски), а також випускати науковий культурно-просвітницький краєзнавчий часопис «Галичина» (11 випусків). Головним редактором цих видань є директор Інституту, професор Кугутяк М. В. До 15-ї річниці незалежності України в колективі Інституту підготовлено і видано історико-культурологічне видання «Прикарпаття: спадщина віків», яке не має аналогів. Значними є наукові напрацювання академіків Кугутяка М. В., Грабовецького В. В., професорів Карпенка О. Ю., Федорчака П. С., Савчука Б. П., Марчука В. В., доцентів Томенчука Б. П., Гавриліва Б. М., Жерноклеєва О. С. та ін. Особлива увага в Інституті приділяється підготовці молодих наукових кадрів. 1991 року, тоді ще на історичному факультеті, була відкрита аспірантура за спеціальністю «Історія України». Сьогодні вона охоплює спеціальності «Історія України», «Воспелітя історія», «Етнологія», «Історіографія, джерелознавство і спеціальні історичні дисципліни», «Політичні інститути і політичні процеси». З 2002 року відкрита докторантура.

2003 року розпочала роботу спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями «Історія України» та «Етнологія». За минулі роки підготовлено і захищено 27 кандидатських дисертацій. За останні два роки важливі зміни відбулися в технічному оснащенні кафедр та дослідницьких центрів Інституту, практично всі вони комп'ютеризовані, підключені до мережі Інтернет. Вагомими є і студентські досягнення. Варто відзначити той факт, що вперше навчальний заклад став місцем проведення протягом 3-х останніх років Всеукраїнської студентської олімпіади з політології. 2006 року команда Інституту отримала I командне місце. На базі кафедри політології 2006 року діяла літня політологічна школа «Академія європейської демократії» для молоді, за результатами якої підготовлено збірник матеріалів. Студент-історик Гавадзин В. (І-52) 2007 року став призером Всеукраїнської студентської олімпіади з історії. Помітними є спортивні та мистецькі успіхи студентів Інституту. Підтвердженням і визнанням заслуг колективу Інституту історії і політології є присудження директору Інституту професору Кугутяку М. В. почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України» в жовтні 2007 року.

Михайло Сигидин,
доцент, заступник директора
Інституту історії і політології

Прикарпаття, Галицька земля у ХХ столітті мала не так багато велетів духу, рівних постагі Михайла Павловича Фіголя. Гідною подвигу масштабністю відзначилася його мистецька та науково-педагогічна діяльність, що охоплювала широкі аспекти культурно-мистецького життя в Галичині і, значною мірою, саме його діяльність визначала долю українського мистецтва у нашому краї. За віхами життя і творчості Михайла Фіголя можна зрозуміти, якою непростою була та епоха, коли йому довелося жити і творити. Час, відведений йому на цьому світі, не був змарнований, хоча він пішов з життя, не встигши здійснити свої кращі задуми. Художник не має пенсійного віку, життя художника не закінчується з його смертю, а душа

витає там, де є роботи художника та пам'ять про нього.

Доробок Михайла Павловича Фіголя значний і потребує постійного переосмислення, бо чим далі мить відходу художника у світ інший, тим вагомішим і ціннішим він стає.

Передовсім, Михайло Фіголь відомий як художник-монументаліст, пейзажист, живописець, графік, автор епічних історичних полотен, тематичних картин, портретист. Здобувши найкращу, на той час, мистецьку освіту в Інституті живопису, скульптури і архітектури ім. І. Рєпіна Академії мистецтв у Санкт-Петербурзі, художник збагнув, що мистецтво для нього є способом мислення, формою світосприймання і самовираження. Звідси велика кількість персональних і групових, всеукраїнських і міжнародних виставок, у яких брав участь Михайло Павлович Фіголь.

Глибокі історичні знання, патріотизм, ідейність, широчінь та оригінальність мислення, чітке розуміння конкретного завдання, вміння на відповідному рівні організувати конкретний творчий задум, висока професійна майстерність – такими є складові феномену Фіголя-художника. Краса узагальнення у його творах прихована академічною зваженістю формулювань. Художник Михайло Фіголь не уникає площинних розв'язань, але його площинний світ не двовимірний, а завжди просторовий і спрямований у глибини сутності. Градації тонів зроблені вдумливо й детально.

Будуючи підкреслено декоративну форму, він вправно

маніпулює кольором та площиною, бо у площини є свій спосіб говорити – вона говорить мовчанням, у площини великий період серцебиття. Прикладом цьому можуть слугувати сотні пейзажів майстра.

Найбільш виразно ознаки творчого зростання художника, його прагнення до новаторських змін і пошуків нових виражальних засобів проявилися у творах: „Сон” (1964 р.), „Роксолана” (1970 р.), „Галич, 1221 рік” (1977 р.), „Олекса Довбуш” (1979 р.), „Епос Карпат (Захар Беркут)”, „Галицька трагедія (Настя)” (1987 р.), „Посли візантійського царя Емануїла II

Г а л и ч і

Михайло Павлович Фіголь виховав не одне покоління художників, вчителів, працівників культури. Очевидно, він усвідомлював, що справжній вчитель є митцем, а навчання – мистецтвом.....

1156 р.” (не закінчена); у серії графічних зображень володарів Галицької держави тощо. Тож закономірним було присвоєння йому 1991 року почесного звання „Заслужений художник України”.

Михайло Павлович Фіголь виховав не одне покоління художників, учителів, працівників культури. Очевидно, він усвідомлював, що справжній вчитель є митцем, а навчання – мистецтвом, як і те, що історію мистецтва пишуть мистецтвознавці, а не митці, тому був блискучим педагогом і лектором. Його талант художника, мистецтвознавця, викладача рисунку, живопису, історії мистецтв був співмірний його талантові розповідача. Йому довелося побувати у багатьох країнах Європи, в Єгипті, Туреччині, Індії, Канаді, тому світове мистецтво він вивчав і знав безпосередньо. Михайло Фіголь був засновником і завідувачем кафедри образотворчого мистецтва, довгий час був єдиним кандидатом мистецтвознавства (тема кандидатської дисертації „Українська сатирична графіка кінця ХІХ- початку ХХ ст.”, 1972 р.), а згодом – доктором мистецтвознавства (тема докторської дисертації: «Мистецтво Стародавнього Галича», 1998 р.), професором Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, лауреатом премії імені Василя Стефаника в галузі мистецтва.

Завдяки йому надбанням історії мистецтва стали імена

художників Я. Пстрака, О. Сорохтея, М. Симашкевич, Н. Клейн та ін. Михайло Фіголь відомий як непересічний науковець, автор фундаментальної праці про мистецтво стародавнього Галича, над якою працював упродовж двадцяти років. Вихід її у світ 1997 року був значною подією як у Галичині, так і в Україні та за її межами. Також його перу належать монографії, велика кількість фахових, науково-популярних праць, мистецтвознавчих статей, які не втрапили своєї актуальності і сьогодні. Він автор навчально-методичних видань, відгуків, рецензій численних публікацій у періодичній пресі. Брав участь у багатьох всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях. Існує більше двохсот позицій матеріалів про життя, наукову і творчу діяльність Михайла Павловича Фіголя і число це невпинно зростає. Михайло Фіголь жив активним громадським життям. Він був головою секції пам'яток мистецтва при правлінні Івано-Франківської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, членом республіканської ревізійної комісії, художньої ради та правління Спілки художників України, виявив неабиякі організаторські здібності при створенні Художнього музею в Івано-Франківську та Національного музею-заповідника „Давній Галич”, при організації та проведенні заходів до 100-річчя Галича.

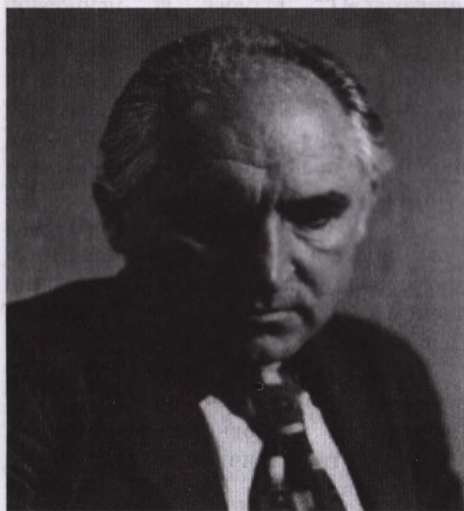
А ще він був красивою людиною. Справжнім чоловіком, добрим товаришем і наставником, чудовим співрозмовником, вимогливим і чуйним батьком і, понад усе, люблячим дідусем. Життя і творчість незабутнього Михайла Павловича Фіголя чистим джерелом Княжої криниці влилися у відродження, становлення та розвиток України, якою він жив і про яку мріяв.

Після видання першого бібліографічного покажчика 1989 року Михайло Павлович прожив ще десять надзвичайно продуктивних років, тому матеріали, що подані в хронологічному порядку у пропонованому покажчику, розширено і доповнено. Велика частка праці над укладанням покажчика належить дружині Михайла Павловича Фіголя – Тетяні Данилівні, яка є незмінною берегинею пам'яті про нього. Бібліографічний покажчик виходить у рік 80-тиліття від дня народження Михайла Фіголя і буде цікавий для художників, краєзнавців, науковців, учителів, студентів – усіх, хто не байдужий до його славного імені.

Славний син землі Галицької

НА ПОШАНУВАННЯ 80-ї РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИХАЙЛА ПАВЛОВИЧА ФІГОЛЯ (1927-1999)

Відбулася низка заходів у Львові, Коломиї, Івано-Франківську, Крилосі, Галичі. Святкування розпочалися відкриттям його виставки творів малярства у Львівській картинній галереї. В Коломийському педагогічному коледжі Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника відбулося засідання круглого столу, присвячене мистецькій і науковій спадщині Михайла Фіголя.

В обласному Художньому музеї було представлено виставку творів художника зі збірки музею, а також велику виставку робіт його учнів. Виставкова зала Національної спілки художників України теж наповнена живописними полотнами художника.

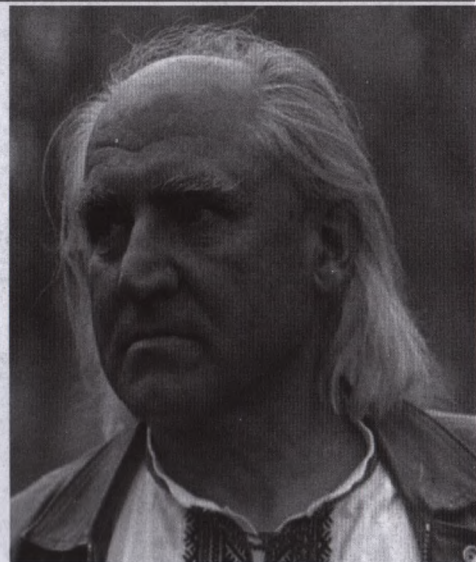
У мистецькій світлиці Обласної наукової бібліотеки відбувся вечір пам'яті М. Фіголя, а в Науковій бібліотеці Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника була розгорнута виставка творів викладачів кафедри образотворчого мистецтва, яку до останніх днів свого життя очолював Михайло Павлович. До речі, рішенням Вченої ради Прикарпатського національного університету кафедри образотворчого мистецтва присвоєно ім'я М. Фіголя, а художнику-посмертно звання Почесного професора університету.

18 жовтня, у День народження відомого художника, науковця, педагога, громадського діяча, пленарним засіданням в Інституті мистецтв розпочалася міжнародна науково-практична конференція «Михайло Фіголь. Життя і творчість»,

яка продовжила свою роботу в трьох секціях. До наукової конференції були підготовлені і опубліковані матеріали, видані дві книги «Начерки Михайла Фіголя», бібліографічний покажчик, комплект листівок з графічних робіт М. Фіголя «Володарі Галицько-Волинського князівства», сувенірна продукція тощо. За підсумками роботи конференції було висловлено низку пропозицій, зокрема, рекомендовано видати повний альбом-каталог, до якого б увійшли всі твори мистця.

Увечері, того ж дня, в залі Обласної філармонії відбувся прекрасний концерт-вшанування М. Фіголя, в якому взяли участь викладачі і студенти Інституту мистецтв. До святкових урочистостей на обласному телебаченні «Галичина» створено фільм про творчість художника, на обласному радіо – передачу про Майстра.

Наступного дня учасників і гостей конференції гостинно приймали у Крилосі та Галичі. На майній батьківщині М. Фіголя – у селі Крилос, в Успенській

А ще варто зазначити, що такий славний пошанівок професорові, доктору мистецтвознавства, заслуженому художникові України, незабутньому Михайлові Павловичу Фіголю не відбувся б, якби не підтримка ректорату університету, керівництва Інституту

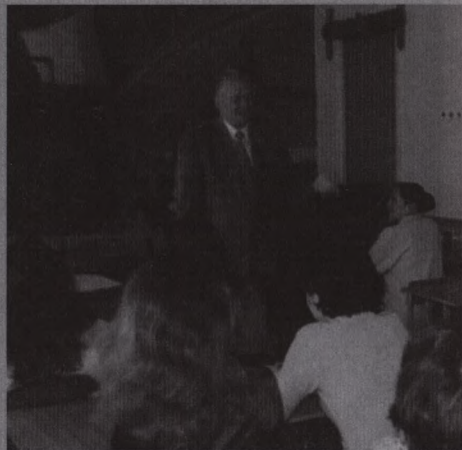
церкві відбулась Служба Божа, а на могилі художника – панахида. У галицькому Будинку культури місцеві майстри сцени створили зворушливу атмосферу вшанування свого великого земляка, а у вестибюлі розгорнулася виставка творів мистця. На всіх святкових заходах, окрім учасників наукової конференції, викладачів і студентів університету, численних гостей, були присутні родина Михайла Павловича і його дружина Тетяна Данилівна.

мистецтв і, передовсім, самовіддана праця усіх викладачів кафедри образотворчого мистецтва, тепер імені М. Фіголя, Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника.

Володимир Лукань,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
ім. М. Фіголя Прикарпатського
національного університету ім. В. Стефаника

І назвала його доля вченим...

Пам'ятайте, дорогі колеги освітяни, що був, що є на Україні такий вчений - патріот Богдан Ступарик, читайте, перечитуйте його праці, подивовуйтеся його мудрості і далекоглядності.

*Зіновій БЕРЕГОВСЬКИЙ,
перший заступник голови обласної ради,
кандидат педагогічних наук*

Снятинщина дала Україні багато знаних педагогів, які увійшли в скарбницю освіти минулого і сьогодення. Серед них: Іван Федорак, Іван Михайлик, Володимир Хронович, Ілля Кириак, Григорій Гришко та інші.

Нещодавно відзначали День вчителя і не можна збагнути, що нема вже серед нас п'ятий рік Богдана Михайловича Ступарика, який народився 7 березня 1940 року у славному покуському селі Задубрівці, де живуть працьовиті, щедрої душі і щирого серця, співучі, багатородинні з великими духовними традиціями люди.

1956 року Богдан Ступарик закінчив Снятинську середню школу імені В.Стефаніка. Із вдячністю він згадує своїх вчителів Федора Дмитриченка, Іллю Семотюка, Рафаїла Козулькевича, Володимира Гуцуляка, які мали вирішальний вплив на нього, як особу, і на вибір майбутньої професії. Разом з ним успішно закінчили школу майбутній доктор філологічних наук, професор Олена Гнідан; письменник, лауреат Національної премії імені Т.Шевченка Ярема Гоян; літературознавець Михайло Веркалець та багато інших.

Одержавши атестат зрілості, Богдан Ступарик навчався в Чернівецькому фінансовому технікумі, після якого працював інспектором Яремчанського фінвідділу, бухгалтером колгоспу в рідному селі.

Навчаючись в Івано-Франківському педагогічному інституті імені В.Стефаніка, де абітурієнтами були випускники шкіл Вінницької, Житомирської, Тернопільської, Закарпатської й Івано-Франківської областей, Богдан Михайлович одночасно працював учителем фізики школи робітничої молоді.

1965 року, закінчивши педагогічний інститут з відзнакою, Б.Ступарик працював за спеціальністю "Вчитель фізики і загальнотехнічних дисциплін", спочатку директором школи, директором Отинійського профтехучилища, директором Івано-Франківського №3, а потім завідувачем міського відділу освіти. З його приходом у місті розпочалося реформування освіти.

Очолюване ним профтехучилище неодноразово виборювало звання кращого в Україні та колишньому Радянському Союзі, було постійним учасником виставки досягнень народного господарства України і Союзу, учасником багатьох міжнародних виставок (Монреаль, Прага, Берлін та інші).

1981 року Б.Ступарик захистив кандидатську дисертацію з теорії та історії педагогіки. За цей час працівники училища захистили докторську дисертацію (Гушелей Й.М.) та чотири кандидатські дисертації (С.С. Шумега, І.В. Фічора, Б.П. Данилюк, Л.І. Зеліско).

Як знаного і досвідченого не лише на Прикарпатті, а й Україні педагога, його 1981 року запросили на педагогічну працю в Івано-Франківський

державний педагогічний інститут ім. В.Стефаніка. Нелегкий був шлях Б.Ступарика до подальшої науки, треба було мати велику мужність і терпіння, щоб переборювати різні перешкоди. Спочатку працював старшим викладачем, доцентом кафедри педагогіки, а з 1995 р. був ініціатором створення єдиної на Україні кафедри історії педагогіки, а згодом педагогіки та українознавства, ставши її завідувачем. У цьому ж році відбувся захист його докторської дисертації з теорії та історії розвитку освіти і педагогічної думки в Галичині.

Офіційний опонент доктор філологічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи Володимир Качкан та виступаючі високо оцінили дисертацію дослідження, значення роботи для розвитку сучасної теорії і практики національної освіти і виховання.

1996 року Б.Ступарика було присвоєно вчене звання професора, а через рік він був обраний членом-кореспондентом Академії Педагогічних наук України.

СТУПАРИК - автор понад 220 наукових праць, в т.ч. понад 30 книг та брошур. Основними працями є: "Шкільництво Галичини (1772-1939рр.). У співавторстві написав наукову працю "Ідея національної школи та національного виховання в педагогічній думці Галичини (1772 - 1939 рр.), "Сторінки українсько-німецьких історико-культурних взаємин", "Івано-Франківська (Станіславська) українська державна гімназія", Опіка над дітьми в добу трансформації суспільного устрою" та інші.

Книга "Національна школа: витоки, становлення", яка завдяки заступникові начальника обласного управління освіти І.Косику, ректорові Інституту післядипломної освіти Б.Скомаровському та директорові Снятинської друкарні В.Карому вийшла окремим виданням 1992 року. Як проникливо відзначає Зіновій Береговський: "Вчений доводив, що в першу чергу, завдяки національній школі український народ через століття проніс ідею незалежності і свободи". Згодом книга була схвалена Міністерством освіти як навчально-методичний посібник.

Ще у свій час М. Грушевський назвав Галичину "українським П'ємонтom". Але цей П'ємонт виплеканий не лише галичанами, цей П'ємонт виплеканий всією Україною, усіма її прогресивними силами. І в тому,

що Галичина піднялася вище в розвитку культури, освіти, в національних питаннях, заслуга не тільки галичан, а й усієї України, бо це був куточок, де були конституційні свободи, і вся Україна допомагала в тому, щоб використати ці свободи і матеріально, і морально, і духовно, й кадрово. Численні праці Б.Ступарика присвячені проблемі національної освіти і виховання в незалежній Україні, діяльності незаслужено забутих видагних педагогів та громадсько-освітніх діячів минулого, інтеграції української системи освіти в європейський та світовий культурний та освітній простір.

У співавторстві з Любою Калинчук була видана книга "Вчитель-громадянин Григорій Врецьона", разом з Романою Михайлишин повернули із забуття "Педагогічну концепцію Івана Ющишина" та інші.

Мною також були передані для публікації ряд матеріалів про народного вчителя, талановитого українського письменника з Покуття, політв'язня Івана Федорака.

Протягом довгого часу Богдан Михайлович був керівником і консультантом наукових досліджень аспірантів і докторантів з України, Польщі та Румунії.

За короткий час Ступарик зумів підготувати 7 докторів наук (Барбара Чередрецька, Ежи Поточни, Марія Чепіль, Тетяна Завгородня, Іван Русак, Сільвія Бадора, Йоланта Шемпрух) та 15 кандидатів педагогічних наук, майже 70 магістрів. Він учасник та організатор багатьох міжнародних і Всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Богдан Михайлович очолював спеціалізовану вчену раду для захисту кандидатських та докторських дисертацій в Прикарпатському національному університеті ім. В.Стефаніка та був членом такої ж ради в Національному університеті ім. Т.Шевченка та Тернопільському педагогічному університеті імені В. Гнатюка. Вчений опонував і прорецензував десятки книг і дисертацій. Вагомою була праця Б.Ступарика на ниві культурно-просвітницької діяльності як керівника педагогічної секції Івано-Франківського відділення наукового товариства ім. Т.Шевченка, члена комісії з питань освіти при голові обласної держадміністрації, активного члена обласного та міського правління організації товариства "Просвіта".

Богдан Михайлович, як згадує Зіновій Береговський, добре розумів і науково доводив, що школа – то єдиний порятунок від економічного, політичного та духовного занепаду народу. А щодо

мовного питання, то Богдан Михайлович наголошував: "Принципове значення для організації шкільництва мав і має висновок про те, що двомовність у шкільному вихованні і навчанні є з наукового погляду недоречною, з педагогічного – шкідливою, а на українських етнографічних землях – засобом денационалізації українського населення".

Натхненна та самовіддана праця Богдана Ступарика високо оцінена в різні періоди його наукової діяльності. Він нагороджений знаком "Відмінник профтехосвіти СРСР", золотою та бронзовою медалями виставки народного господарства СРСР, багатьма почесними грамотами. Йому присвоєно звання "Заслужений працівник профтехосвіти України".

2003 року Богдан Ступарик у співавторстві з Василем Гладієм та Михайлом Гладієм видали книгу про рідне село під назвою "Село за дібровою", за яку удостоєні звання лауреатів літературно-мистецької премії імені Марка Черемшини.

У творчому задумі вченого було ще багато цікавих і потрібних наукових досліджень і праць, але підступна смерть 19 жовтня 2002 року обірвала його життя. Зупинилось зболене добре і щедre серце. Відійшов за межу у вічність прекрасний сім'янин, великий Українець, один з найталановитіших освітян Прикарпаття.

Уже після смерті Б.Ступарика 2005 року побачила світ авторська книга-сповідь "3 порога вічності". Це сповідь людини, яка прожила нелегке, складне, багате на події життя, віддавши багато років педагогічній праці. Також вийшла книга "Задивлений у вічність", де автори присвячують свої статті світлій пам'яті прекрасної людини, великого патріота України, талановитого педагога і вченого, мудрого керівника, доктора педагогічних наук, професора, члена-коресподента АПН України Богдана Ступарика.

Педагогічні нащадки Богдана Ступарика на Прикарпатті продовжують працювати над втіленням його заповіту: "...замало вчитися, мріяти й надіялись. Потрібна праця, котра має консолідувати всі сили українського суспільства для створення справді національної української системи освіти і виховання, що виховає вільне від духовних кайданів покоління українців, репрезентантів великої нації, багатой культури, сильної волі, які забезпечать соборність держави, єдність і безсмертя нації".

Відомий академік України М.Стельмахович, як поборник ідеї використання народознавства у навчанні і вихованні, на основі праць видатних педагогів минулого довів, що нам потрібно будувати національну школу,

в основі навчально-виховного процесу якої має бути народознавство.

Відаючи шану Богдану Ступаріку, ректорат Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаніка присвоїв кафедрі педагогіки ім'я Богдана Ступарика, його земляки підняли клопотання перед Міністерством освіти і науки України про присвоєння рідній Задубрівській школі імені Богдана Ступарика

Управління освіти і науки Івано-Франківська запровадило в цьому році присудження міської педагогічної премії імені Б.Ступарика, яка є найвищою в обласному центрі відзнакою за вагомий внесок у педагогічну науку, розвиток дошкільної, загальносередньої та позашкільної освіти, впровадження нових передових технологій у навчання та виховання учнів, досягнення високих результатів у педагогічній праці.

Першими лауреатами премії імені Богдана Ступарика стали: Ганна Степанівна Дорошенко, директор ЗШС №3, Кеворкова Ольга Георгіївна, вчитель математики СШ №1 та Пуницька Іванна Іванівна, вчитель математики Української гімназії №1.

До літературно-мистецьких премій, названих іменами снятинців-письменників Василя Стефаніка та Марка Черемшини, художника Ярослава Лукавецького, долучились у Львові художня-мистецька премія імені Василя Пилип'юка та в Івано-Франківську – педагогічна премія імені Богдана Ступарика.

Із втратою людини, якою був Богдан Михайлович, з кожним днем приходить усвідомлення того, що мусимо жити і працювати не лише для себе, але й за тих, хто відійшов за таємничу межу вічності.

Теофіл ВІНОГРАДНИК,
Член Національної спілки
журналістів України

ІСТОРІЯ, ЗДОБУТКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Науково-методичний центр "Українська етнопедagogіка і народознавство" АПН України на теренах Прикарпаття офіційно створено 1993 року. Вибір Прикарпатського університету як бази Центру зумовлений тим, що наприкінці 80-х – на початку 90-х років минулого сторіччя в західному регіоні України своєчасно визріла і була усвідомлена освітянами об'єктивна потреба відродження прогресивних ідей української етнопедagogіки. Водночас науковці краю на той час вже мали певні позитивні наукові напрацювання. Зокрема, професор В. І. Кононенко започаткував і плідно здійснював дослідження в галузі української етнолінгводидактики; професор М. Г. Стельмахович 1985 року опублікував книгу "Народна педагогіка"; професор Р. П. Скульський створив авторську концепцію української школи Прикарпаття, яку після обговорення в педагогічних колективах Івано-Франківщини було ухвалено як теоретико-методологічну основу реформування загальноосвітньої школи краю; за його наукового керівництва розроблено альтернативні програми з українського народознавства; спільно з професором Б. М. Ступариком і доцентом С. В. Домбровським видруковано книгу "Як вивчати народознавство в школі" (у 2-х частинах), низку матеріалів з питань

року – доктор пед. наук, проф. Н. В. Лисенко.

У різний час в НМЦ працювали відомі в Україні та за її межами вчені: доктор пед. наук, проф., дійсн. член АПН України, проф. М. Г. Стельмахович, доктор пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Б. М. Ступарик, канд. філол. наук, проф. Л. М. Кіліченко, канд. економ. наук, проф. С. І. Копчак, доктор психол. наук, проф. З. С. Карпенко, канд. пед. наук, професори Б. А. Грицюк, В. Д. Хрущ, Б. М. Ковбас, Б. М. Тимків та ін.

Відповідно до ухваленого Статуту Центру основні його завдання та предмет діяльності зводяться до того, щоб:

- здійснювати фундаментальні та прикладні наукові дослідження з української етнопедagogіки та народознавства;
- розробляти принципи забезпечення єдності регіонального, загальнонаціонального та вселюдського у виховному процесі школи;
- координувати дослідження з української етнопедagogіки й народознавства в західному регіоні України;
- проводити наукові конференції, наради, семінари, симпозіуми з актуальних проблем української етнопедagogіки й народознавства;
- вивчати досвід ефективного використання етнопедагогіки у навчально-виховній роботі школи та популяризувати його серед освітан України.

Упродовж існування Науково-методичного центру співробітниками опубліковано

– від дошкільних до вищих навчальних закладів і служб у справах сім'ї та молоді.

За період існування Центру проведено п'ять Всеукраїнських науково-практичних конференцій. Співробітники Центру беруть активну участь у роботі Всеукраїнських та обласних семінарів, конференцій, нарад для вчителів та вихователів різних навчальних закладів, зустрічах із педагогічною громадськістю краю.

Науковий потенціал установи сьогодні складають: 5 докторів наук, професорів, з них 1 – академік АПН України; 5 кандидатів наук, доцентів (старших наукових співробітників), 1 – науковий співробітник і 2 молодших наукових співробітники. На базі Центру підготовлено до захисту 9 кандидатських дисертацій.

Експериментальними майданчиками слугують дошкільні навчальні заклади міста та області. Програми дослідження: "Гуцульська родинно-побутова культура як чинник соціалізації дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку", "Календарна обрядовість у системі народознавчих компетентностей старших дошкільників", "Розвиток пізнавальної активності й творчих здібностей дошкільників засобами української етнопедagogіки", "Формування духовно-моральних цінностей учнів: етнографічний аспект", "Виховання шанобливого ставлення до довілля молодших учнів на засадах етнічності".

Науковці Центру плідно працюють над розробкою змісту народознавчої компетентності для сучасних дошкільних установ, учнів загальноосвітньої школи, шкіл нових типів з урахуванням Державних стандартів повної середньої освіти в Україні; систематизацією найдієвіших етнопедagogічних засобів задля їхнього використання в практиці родинного виховання дітей і молоді. Нині йде підготовка до організації та проведення спільно із Закарпатським Угорським інститутом ім. Ференца Ракофі І Міжнародного науково-практичного симпозіуму "Теоретико-методологічні засади особистісного становлення дошкільника в полікультурному просторі соціуму в добу освітніх трансформацій", який відбудеться з 28 лютого до 1 березня 2008 р.

У перспективі за результатами досліджень (2006–2009 рр.) планується видання трьох навчально-методичних посібників: "Етнопедagogічні засади українського дошкільця" (2007 р.), "Етнопедagogічна складова процесу формування народознавчої компетентності молодших школярів" (2008 р.), "Етнопедagogічний контекст професійної підготовки студентів у Прикарпатському регіоні" (2009 р.).

Олена Будник,

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник.

шкільного народознавства та української етнопедagogіки. У Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника працювала кафедра народознавства (пізніше українознавства), яку очолював проф. Р. П. Скульський, а пізніше – акад. М. Г. Стельмахович.

Першим директором Науково-методичного центру призначено кандидата педагогічних наук, професора Р. П. Скульського, його заступником – кандидата педагогічних наук, доцента В. І. Костіва. З липня 2004 р. о. директора Центру канд. психол. наук, доц. С. А. Півтин-Кіндратюк, а з вересня 2005

понад 500 друкованих аркушів науково-методичної продукції з проблем українського народознавства, етнопедagogіки, етнопсихології, етнолінгводидактики, народознавчої компетентності та ін.

У даний час науковці досліджують проблеми актуалізації різних аспектів народнопедагогічного досвіду дотично до утвердження їхньої цілісності в якості самостійних галузей етнопедagogічних знань шляхом синтезу науково обгрунтованого, логічного викладу етнопедagogіки в її історичному розвитку відповідно до запитів сучасних закладів освіти

Універсиада

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 02.XI.2006 року № 738 та згідно з "Положенням про проведення VIII літньої Універсиади України 2007 року", упродовж лютого-липня ц.р. на належному організаційному і професійному рівні проведено попередні та фінальні змагання Універсиади.

У складі команди Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника успішно виступили студенти факультету фізичного виховання і спорту: майстри спорту з вільної боротьби Тімашова Оксана (I місце, золота медаль); Квятковська Мар'яна (I місце, золота медаль); Смолінський Олег (V місце);

майстри спорту з боксу Лотоцький Андрій (III місце, бронзова медаль); Волгін Андріан (V місце), Хивчук Василь; майстри спорту зі спортивної гімнастики Бірюков Андрій (II місце), Грацонь Павло (V місце); заслужена майстер спорту зі спортивної гімнастики Дарія Згоба (золота медаль у вправах на брусах); майстри спорту з важкої атлетики Троценко Наталія (I місце, золота медаль), Герула Марина (III місце, бронзова медаль);

майстер спорту зі спортивного орієнтування Тригуб'як Ярослава (II і III місце, срібна і бронзова медалі); майстер спорту з легкої атлетики Андреева Ольга виборола III місце (бронзову медаль) та інші майстри й кандидати в майстри спорту. У загальній кількості студенти нашого університету здобули 5 золотих, 6 срібних і 6 бронзових медалей.

Друге місце серед команд вищої ліги посіла «Говерла» – чоловіча баскетбольна команда нашого університету.

Змагання Універсиади проводились як етап підготовки до Всесвітньої Універсиади і в багатьох видах спорту брали участь найсильніші спортсмени України, які показали ряд високих спортивних результатів.

19 травня в м. Київ була успішно проведена урочиста церемонія відкриття фінальних змагань Універсиади. Найбільш масовими відбулися змагання з легкої атлетики - 35 команд, дзюдо - 28, боксу - 24, плавання - 23, баскетболу (чоловіки) - 22, волейболу (чоловіки), боротьби самбо і важкої атлетики - по 21 команді.

Невелика кількість команд брала участь у змаганнях з видів спорту, які потребують належної бази, обладнання, а також специфічного інвентаря. Це веслування академічне, веслування на байдарках і каное, стрільба з луку, регбі, вітрильний спорт, стрибки у воду, кульова стрільба, теніс.

Організовано пройшли змагання в Дніпропетровську (веслування академічне і веслування на б/к), Львові (фехтування, стрільба кульова, важка атлетика, стрільба з луку), Одесі (карате, водне поло, гандбол), Тернополі (велоспорт-шосе), Луцьку (самбо, дзюдо, волейбол - жінки), Острозі Рівненської області (теніс).

Успішному проведенню VIII літньої Універсиади України сприяла співпраця з федераціями з видів спорту і їх суддівськими колегами.

У складах збірних команд територій взяли участь студенти-спортсмени 216 вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності, в тому числі кращі вчн Міністерства аграрної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства оборони України.

В загальнокомандній першості серед вищих навчальних закладів II категорії Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника з усіх видів спорту набрав 1635 очок і посів 14 місце.

В загальнокомандній першості серед територій Івано-Франківська область виборола 3536 очок, за що посіла 8 місце серед команд II групи. Побажаємо нашим спортсменам нових звершень і перемог у наступній Універсиаді, Всеукраїнських та міжнародних змаганнях!

Микола Соя,

декан факультету фізичного виховання і спорту

У стартах I і II етапів VIII літньої Універсиади України взяло участь понад 900 тисяч студентів-спортсменів.

У фінальних змаганнях Універсиади з 40 видів спорту, що проводились у 35 містах України, взяло участь понад 8000 студентів, з яких 28 Заслужених майстрів спорту України, 217 Майстрів спорту України міжнародного класу, 1586 Майстрів спорту України, 2141 кандидат у майстри спорту, 1932 спортсмена 1-го розряду та більше двох тисяч спортсменів масових розрядів.

Варто знати

Проблемні наукові групи з дослідження актуальних проблем теорії й практики навчання рідної мови в початковій школі:

1. Духовна спадщина малої Батьківщини (етнолінгвістичний аспект).

Мета:

- дослідження мовних особливостей фольклорної спадщини та побутового українського мовлення населення Івано-Франківщини;

- розвиток спостережливості, вміння виявляти, записувати й аналізувати цікавий мовленнєвий матеріал, зразки усної народної творчості;

- формування

естетичного смаку, вміння відчувати й розуміти красу фольклорних творів.

Керівник групи

- Лариса Богданівна Наконечна, асистент кафедри.

2. Дидактична текстологія (в аспекті формування мовної особистості молодшого школяра).

- Які тексти не лише навчають мови, а й сприяють формуванню національно свідомої, інтелектуально розвиненої, духовно багатой особистості?

- Чи можна знайти такі тексти в сучасних шкільних підручниках?

- Як самому створити чи підібрати текст-товий матеріал з української мови, який максимально враховує інтереси молодшого школяра, дитячого колективу?

- Приходьте, пошукаємо відповіді разом!

Керівник групи - Ольга Петрівна Горецька, асистент кафедри.

3. Актуальні проблеми формування писемної грамотності (молодших школярів, студентів).

- Якщо Ти не хочеш, щоб Тебе вважали невігласом, якщо Тобі соромно писати з помилками, якщо Тобі важко самому сісти за правопис і пунктуацію,

якщо Ти хочеш навчитися правильно говорити й писати,

якщо Ти хочеш дізнатися, як швидко навчити дітей правильно говорити й писати,

- приходь до нас.

Керівник групи - Ореста Владиславівна Ткачук, канд.пед.наук, доцент.

4. Особливості прилюдного виступу (на допомогу політичним діячам, викладачам, студентам)

- Культура мовлення політичних діячів, викладачів - це табу чи можливість навчитися мудрого на чужих помилках?

Предмет дослідження - найуживаніші помилки в мовленні дикторів, політичних діячів, відомих журналістів, викладачів університету, студентів і просто друзів; рекомендації щодо усунення помилок.

Можливо, перешлемо рекомендації самій Юлії Тимошенко!

Керівник групи - Тетяна Вікторівна Полякова, асистент кафедри.

Кафедра філології та методики початкової освіти запрошує студентів Педагогічного інституту Прикарпатського національного університету до співпраці з викладачами кафедри в наукових проблемних групах і гуртках.

5. Ігрові форми вивчення рідної мови в початковій школі.

Найприродніший вид діяльності дитини - це гра.

- Як навчити серйозних речей в несерйозних формах навчання?

- Які ігри найкраще використовувати для навчання української мови молодших школярів?

- Як можна позбутися страху під час відповіді на уроці?

- Не знаєте? Приходьте, пошукаємо відповіді разом!

Керівник групи - Ірина Михайлівна Гуменюк, канд.філолог. наук, доцент

6. Сильові особливості літератури XXI століття.

Усім, хто прагне відчутти красу поетичного слова, поринути у світ художнього стилю І. Римарука, В. Герасим'юка, І. Малковича, поставити запитання С. Пушику, О. Слоньовській, О. Деркачовій та іншим письменникам Прикарпаття, запрошуємо до участі в роботі групи!

Керівник групи - Наталія Михайлівна Благун, канд.філолог.наук, доцент

7. Стилїстика наукового тексту (для бакалаврів, магістрів, аспірантів).

Мета: дослідження особливостей сучасного наукового стилю, використання отриманих знань у науковій діяльності.

Керівник групи - Галина Василівна Білавич, канд.пед.наук, доцент

Літературні студії

Мета:

- дати уявлення про специфіку роботи письменника;

- ознайомити з представниками сучасної української літератури і стильовими особливостями їх творчості;

- навчити актуалізувати знання з основ літературознавства (поетія, проза)

Керівник студій - Ольга Сергіївна Деркачова, канд.філолог.наук, доцент

Наукові гуртки

1. Дидактичні основи методики навчання рідної мови в початковій школі

Керівник гуртка - Наталія Борисівна Максименко,

канд.пед.наук, доцент

2. Експериментальні дослідження педагогічної дійсності.

- Чи можна без ворожки дізнатися про близькі і віддалені перспективи життя?

- Легко!

- Чи знадобиться це знання для професійного зростання? - Безперечно!

- Як це зробити? - А це вже інше питання. Приходьте, започаткуємо кар'єрне зростання вже зараз!

Керівник гуртка - Тетяна Миколаївна Котик, доктор пед.наук, професор

Запрошуємо до співпраці у мовно-літературному ток-клубі «Діалог»

(Потрібні сценаристи, режисери-постановники, ведучі, кліпмейкери, композитори і просто креативні особистості).

Запис на кафедрі філології та методики початкової освіти Педагогічного інституту (вул. Мазени, 10, ауд.14)

Самотня ОСІНЬ

Осінь
рожева, безбарвна і сіра.
Осінь...
мрійлива, кохана, щаслива.
Осінь...
без мрій, почуттів і води.
Осінь...
розкидала лист навкруги.
Осінь...
без права на ще одне слово.
Осінь...
надворі усе кольорово.

Тиша...
порушує відгомін слів.
Місяць...
зійшов, посміхнувся, заяснів.
Світло...
На юній усмішці відбилось.
Думка...
зі словом «люблю» забарилась.
Вітер...
з'єднав у повітрі два слова:
Осінь самотня-
оце й вся розмова.

Альбіна Смолянська,
Студентка першого курсу
філософського факультету

Любомир Кліщ

Земле родюча, в житті непізнана!

Земле родюча, красо непізнанна!
Дай мені подиху вільного, дай!
Скільки не питиму Твого ' я світання,
Та не нап'юся його через край.
Фарби безмірно яскраві й прозорі,
Тишею вмита блакиті канва.
Серцем торкають твоєї любові,
Щастям п'янію, не спивши вина.

Кожній секунді, хвилині завдячую,
Що відкриваю твою таїну.
Мовою пращура днину освячую,
В завтрашніх мріях у небі лечу.
Земле багата, красо несказанна!
Даю моїй долі високий політ!
Світиться голос мотивом вітання:
Злагоди, миру і многая літ!

Земля немов приречена на сум.
Туман холодне листя обгортає.
Бува, хмаринка випустить сльозу.
Бува, смерічка вітром заспіває.
Короткий день погасить темна ніч
Своїм сліпучо-чорним оком
Й озветься вересню з-за пліч
Русявий жовтень ненароком.
Не лишить з вересня й сліду,
Позичить в сонця фарб доволі
Й вплете ще золота в косу,
Березці, вільсі і тополі.
Чи й ми приречені на сум,
Як доживаєм півдня віку,
Як в скронею вплітаєм сивину
Собі на смуток чи на втіху?
Радієм жовтню - бо краса!
Чекаєм внуків - наші весни!...

Але ж за жовтнем - листопад,
За жовтнем - листопад воскресне.
І ми впадемо до землі,
Листки, відірвані від літа.
І я собі, і ти собі -
Одного сонця спільні діти.
А там забудемо про все.
Про все, що діється на світі.
Спішімо, осінь вже плете
На наше літо сиві сіті.

Як ми святкували

Фоторепортаж святкування 15-ліття
Прикарпатського національного
університету імені В. Стефаника

Єдине Словом Божим всіх
МОЛИТВА

Ще мить... і
залзвонить оркестр

А ось і наше
керівництво

Дівочими устами
посміхнулось свято

І чути слово ректора вагомо

Засновник видання - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ректор - член-кореспондент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор **Богдан Остафійчук**)

Відповідальні за випуск:

Жанна Дутчак, Наталія Рушак,

Любов Максимів

Верстка і дизайн:

Оксана Ходан

Газета зареєстрована обласним управлінням у справах преси та інформації Івано-Франківської облдержадміністрації від 29.08.2005р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу інформації
№ 555, серія ІФ

Редактор - к.ф.н. **Любомир Кліщ**

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції